

***Pirmoji Europos sveikatą stiprinančių mokyklų konferencija
„Sveikatą stiprinanti mokykla – investicija į mokymą, sveikatą
ir demokratiją“***

Salonikai – Halkidiki, Graikija, 1997 m. gegužės 1-5 d.

Konferencijos rezoliucija

Kiekvienas vaikas ir jaunuolis Europoje turi teisę ir privalo turėti galimybę mokytis sveikata stiprinančioje mokykloje

Irodyta, kad švietimas ir sveikata yra glaudžiai susiję. Tokia yra realybė, ir turime nemažai padirbėti, jei norime išsaugoti ir stiprinti jaunų žmonių sveikatą bei gerinti mokymą. Europos sveikata stiprinančių mokyklų patirtis rodo, kad sėkmingas sveikata stiprinančių politikos, principų ir metodų naudojimas gali būti svariu indėliu į moksleivių švietimo darbą. Sveikata stiprinanti mokykla yra investicija ir į mokymą, ir į sveikatą. Beto, šis tinklas daro teigiamą poveikį visiems, kas moko, vadovauja, išlaiko ir remia mokyklas bei bendruomenes.

Mokyklai tenka svarbiausias vaidmuo auginant jaunąją kartą, kuriai atsiveria platesnės arčiau bei mokslo perspektyvos. Sveikata stiprinančios mokyklos daug dėmesio skiria neteisumo visuomenėje mažinimui, tuo prisidėdamos prie visų gyventojų sveikatingumo ir klestėjimo.

Sveikata stiprinanti mokykla remiasi socialiniu sveikatos modeliu, kuriame akcentuojamas mokyklos darbo organizavimas bei sutelkiamas dėmesys individui. Modelio centre yra jaunas žmogus, į kurį žiūrima kaip į visapusišką asmenybę, esančią dinamiškoje aplinkoje. Vadovaujantis tokia nuostata kuriama labai palanki socialinė aplinka, nuo kurios priklauso visų dirbančių, žaidžiančių, ir besimokančių mokykloje suvokimas, požiūriai, vertybės ir veikla bei jų tarpusavio santykiai.

Ši konferencijos rezoliucija, skatinanti vyriausybes siekti vieningos sveikata stiprinančių mokyklų koncepcijos Europoje, buvo priimta I-oje „Sveikata stiprinančių mokyklų“ Europos konferencijoje. Rezoliucijos tikslas – formuoti sveikata stiprinančių mokyklų politiką. Ji nurodo, ką būtina padaryti vietose, naudojant jau turimus mechanizmus. Rezoliucija apibūdina principus ir veiksmus, kurie būtini galutinai įgyvendinant sveikata stiprinančios mokyklos koncepciją.

Konferencija atspindi įvairiausių specialistų iš 43 šalių nuomonę. Ji kviečia visas Europos šalių vyriausybes skubiai priimti sveikata stiprinančios mokyklos koncepciją ir prašo jas sudaryti sąlygas, kad būtų įdiegti į praktiką tokie principai:

1. Demokratija

Sveikata stiprinanti mokykla kuriama demokratiniiais pagrindais, kas sudaro palankias sąlygas mokymuisi, asmeniniam ir socialiniam vystymuisi bei sveikatos stiprinimui.

2. Teisumas

Sveikata stiprinanti mokykla užtikrina, kad ugdymo darbe bus puoselėjamas teisumo principas. Tai garantuoja, kad mokyklose nebus prievartos, baimės ir pašaipų. Sveikata stiprinanti mokykla sudaro visiems vienodas lavinimosi sąlygas, skatina kiekvieno individo emocinį ir socialinį vystymąsi, įgalina kiekvieną siekti savo tikslo be jokios diskriminacijos.

3. Pasitikėjimas, pasiekimai ir gebėjimai veikti

Sveikata stiprinančioje mokykloje ugdomas moksleivių gebėjimas imtis žygių ir siekti teigiamų pakeitimų. Sukuriama tokia aplinka, kad mokiniai, dirbdami kartu su mokytojais ir kitais žmonėmis, jaučia pasitenkinimą savo pasiekimais. Pasitikėdami savimi, puoselėdami savo svajones ir mintis, vaikai gali patys keisti savo gyvenimą. Šito galima pasiekti tinkamai sutvarkius švietimo politiką ir praktikumą, leidžiant ir moksleiviams dalyvauti priimančias sprendimus.

4. Mokyklos aplinka

Sveikatą stiprinančios mokyklos akcentuoja mokyklos fizinę ir socialinę aplinką. Tai esminis sveikatos stiprinimo ir išsaugojimo veiksnys. Aplinka turi ypatingą reišmę efektyviam sveikatos stiprinimui ir apima sveikatos, saugos priemonių kūrimą, monitoringą bei atitinkamų valdymo struktūrų įvedimą.

5. Ugdymo programa

Sveikatą stiprinančios mokyklos ugdymo programa suteikia galimybių jauniems žmonėms siekti žinių ir įgyti svarbiausius gyvenimo įgūdžius. Ugdymo programa turi atitikti jaunų žmonių poreikius ir dabar, ir ateityje, taip pat stimuliuoti jų kūrybingumą, skatinti mokytis bei suteikti jiems būtinus mokymosi įgūdžius. Beto sveikatą stiprinančios mokyklos ugdymo programa kūrybiškai nuteikia mokytojus ir kitus mokykloje dirbančius asmenis. Ji yra jų asmeninio ir profesinio vystymosi stimulas.

6. Mokytojų rengimas

Mokytojų parengimas šiam darbui yra investicija į sveikatą ir ugdymą. Vadovaujantis įstatymais ir kitomis skatinamosiomis priemonėmis reikia užtikrinti, kad mokytojų rengimo sistemos (tiek pirminė, tiek kvalifikacijos kėlimo) atitiktų sveikatą stiprinančios mokyklos sampratą.

7. Pasiekimų įvertinimas

Sveikatą stiprinančios mokyklos įvertina savo darbo efektyvumą mokykloje ir bendruomenėje. Pasiekimų įvertinimas yra viena iš priemonių darbui tobulinti, užtikrinant kuo efektyvesnę mokyklos veiklą.

8. Bendradarbiavimas

Pagrindinis reikalavimas, keliamas strateginiuose sveikatą stiprinančios mokyklos planuose, yra bendra ministerijų, ypač Švietimo ir Sveikatos apsaugos, atsakomybė ir glaudus bendradarbiavimas. Partnerystė nacionaliniu lygiu atsispindės ir regioniniu bei vietiniu lygiais. Vaidmuo, atsakomybė ir atsiskaitingumo taisyklės turi būti nustatytos ir aiškios abiem pusėms.

9. Bendruomenės

Mokinių tėvai ir mokyklos bendruomenė yra svarbūs veiksniai vadovaujant, remiant ir diegiant sveikatos stiprinimo mokyklos koncepciją. Dirbdami drauge tėvai, mokytojai, nevyriausybinės organizacijos ir bendruomenė gali įvykdyti nemažai teigiamų pokyčių. Taip ir moksleiviai taps aktyvesniais piliečiais.

10. Parama

Vyriausybė visais lygiais yra įpareigota suteikti paramą sveikatos stiprinimui mokyklose. Ši parama skatins ilgalaikį ir nuolatinį bendruomenės vystymąsi. Bendruomenės, savo ruožtu, vis labiau įsijungs į mokyklos gyvenimą.

Investicijos į ateitį

Šie principai puoselėjami sveikatą stiprinančios mokyklos koncepcijoje ir politikoje. Jais grindžiamos investicijos į švietimą, sveikatą ir demokratiją.

Konferencija kviečia Europos Bendrijos Komisiją, Europos Tarybą ir Pasaulio Sveikatos Organizacijos Regioninį biurą Europai toliau remti ir vadovauti šiam svarbiam darbui.

Šiandien kiekvienam vaikui reikia suteikti teisę pasinaudoti sveikatą stiprinančios mokyklos privalumais.